

K čemu sloužila poukázka?

Vzdělávací cíl: Žáci na základě analýzy formálních a obsahových prvků poukázky pro nezaměstnané z období hospodářské krize a četby kontextualizačního dobového textu rekonstruují původní účel a způsob použití poukázky.

Klíčová slova: sociální problémy ČSR, hospodářská krize, každodennost, dobové perspektivy, formulujeme a ověřujeme hypotézu

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FAKSIMILE (2 min.)

Prohlížení faksimile dokumentu s pomocí lupy.

2 PŘÍRAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ (3 min.)

Přiřazování klíčových slov z nabídky (datum, instituce, osoba, razítko, částka, klíčové sdělení) do faksimile dokumentu pomocí přetahování.

Žáci přiřazují pojmy, které je vedou ke zkoumání formálních znaků dokumentu. Některé pojmy mohou použít vícekrát.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (5 min.)

Formulování hypotézy, kdo a k jakému účelu mohl poukázku využívat, do textového pole.

Učitel vytváří bezpečné prostředí, kdy žáci nemají obavy z chyby a formulují různé hypotézy.

4 KONTEXTUALIZACE DOKUMENTU (10 min.)

Četba textu a výběr z předznačených výrazů, které pomáhají odpovědět na otázku, kdo poukázku dostával a jak dlouho s ní musel vystačit.

Žáci mohou označit, že poukázka byla určena nezaměstnaným, kteří před ztrátou svého zaměstnání pracovali v námezdním poměru, především rodinám. Každá poukázka jim byla přidělována na jeden týden, pro rodiny v hodnotě max. 20 Kčs a pro svobodné max. 10 Kč týdně.

5 ČETBA TEXTU (2 min.)

Četba tabulky s dobovými cenami vybraných potravin.

6 SESTAVOVÁNÍ NÁKUPNÍHO SEZNAMU (8 min.)

Četba textu a výběr z předznačených výrazů, které pomáhají odpovědět na otázku, kdo poukázku dostával a jak dlouho s ní musel vystačit.

Zadání úkolu a nutnost přepočítat hodnotu poukázky ve vztahu k dobovým cenám základních potravin by měly žáky vést k názornějšímu uvědomění limitů, které poukázky pro své držitele představovaly.

7 INTERPRETACE PRAMENŮ (5 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy dokumentu a dalších pramenů odpovídají do textových polí na otázky: ? K čemu sloužila poukázka? ? Co byste se o poukázce a jejím využití chtěli ještě dozvědět?

Žáci mohou odpovídat různě, do odpovědí mohou promítnout i své dojmy nebo hodnocení: Poukázka od státu měla nezaměstnané ochránit před hladem, ale lidé si za ni mohli nakoupit jen nejnutnější minimum základních potravin. Početnější rodiny mohly i s poukázkou mít problém vystačit s jídlem.

Druhá otázka otevírá prostor pro další úvahy žáků v návaznosti na analyzované téma, které učitel může využít v rozvíjející diskuzi.

Další možnosti zapojení do výuky:

Učitel může cvičení využít jako vstupní aktivitu při výkladu problematiky meziválečné hospodářské krize a způsobů jejího řešení ze strany československého státu. V rámci společné diskuze lze rozvést některá související témata (každodenní život nezaměstnaných ve třicátých letech) nebo se podrobněji věnovat otázce funkčnosti tohoto systému státní podpory v nezaměstnanosti (zejména politici KSČ používali pro poukázky již v meziválečném období pejorativní označení „žebračky“).